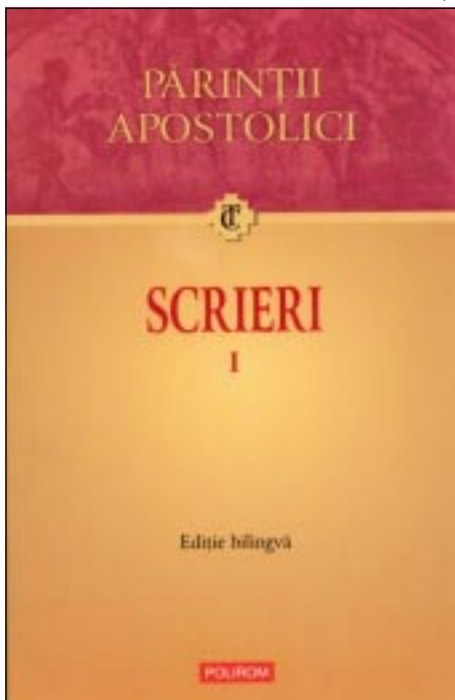

DARURI LIVREȘTI CLAUDIU T. ARIEȘAN

(I) O importantă apariție în cadrul colecției "Tradiția creștină" este primul volum din cele două rezervate primilor autori bisericești, **Părinți Apostolici, Scrieri**, I, ediție bilingvă, îngrijită de Adrian Muraru, trad. Cristina Ciubotaru, Nicolae Mogage, Dan Batovici, coord., introd. și note Dan Batovici, Editura Polirom, Iași, 2010, 571 p. Scrierile acestea de maximă însemnătate istorică și

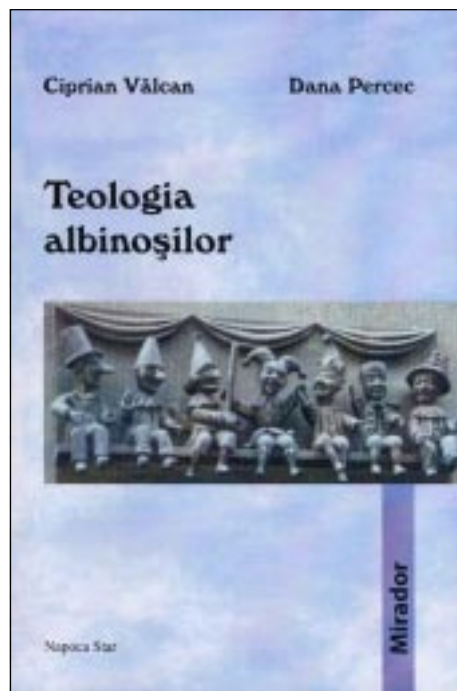
teologică au mai apărut în anul 1979, traduse și adnotate de Părintele Dumitru Fecioru în chiar primul volum din colecția "P.S.B." a Institutului Biblic și de Misiune al B.O.R., fiind reeditate în 1995. Prelucrate atunci după ediții franceze, majoritatea din colecția "Sources chrétiennes", textele celor care îi urmează pe Sfinții Apostoli întru consolidarea gândirii creștine sunt acum traduse mai exact și puse în paralel cu textul grecesc regăsit în recente ediții britanice din "Loeb Classical Library", beneficiind din plin de enorma și complexa bibliografie modernă la obiect. Chiar dacă sunt foarte diferite și cu conținuturi eterogene, compunerile grupate sub acest generic au în comun apartenența la epoca Bisericii Primare, din primele două veacuri ale creștinismului, fiind totodată pe deplin "dreptcredincioase" în fibra lor de adâncime. Așteptăm cu interes cel de-al doilea volum al proiectului pentru a ne pronunța definitiv și aplicat asupra oportunității și calităților sale deja vizibile.

(II) Un frumos și elegant volum bilingv este cel semnat de **Sf. Bonaventura, Despre reducerea artelor la teologie**, ediția a II-a, trad. Horia Cojocaru, note și comentarii A. Baumgarten, Editura Univers Enciclopedic Gold, București, 2010, 126 p. Opusculul magistrului franciscan, oferit în latină și excelent echivalat pentru cititorul modern, propune un paideic "arbore al științelor" repartizat după facultățile spiritului, fiind, în același timp, un tratat despre condiția adevărului în epocă dar și "o expresie a misticii și filozofiei subiectivității de origine augustiniană". După versiunea bonaventuriană a lui Gh. Vlăduțescu cu *Itinerariul minții în Dumnezeu* din 1994, această apariție constituie cea mai însemnată contribuție la propagarea în spațiul românesc a operei subtilului teolog italian de secol XIII. Prodigiosul medievist clujean Alexander Baumgarten inserează în final un interesant studiu inspirat de modelul hegelian, intitulat *Ordinea științelor ca fenomenologie a spiritului*, dezvoltând și preocupări mai vechi ale unui grup de tineri filozofi autohtoni care, deja în 1998, încercau situarea "teoretică și istorică" a *Doctorului Serafic* și a operei de față. Unicul și nevinovatul *lapsus calami* al

coordonatorului de colecție privește chiar numele acesteia, și anume "Filosofie medievală", iar nu "Biblioteca medievală" cum apare ea evocată la p. 6 și cum se intitulează de fapt seria similară de la Poliromul ieșean, pe care tot domnia sa o conduce cu rezultate impresionante.

(III) O altă colecție de buzunar delectabilă, ce-și propune să publice frânturi "veșnic verzi" din cultura umanității, "împletind discursuri din artă, literatură, științele sociale și religie" ce s-au constituit în "pilde ale înțelepciunii tuturor vremurilor", este cea intitulată chiar "In nuce". Ea a debutat cu trei titluri la finele anului curent. Pe lângă volumele lui Paul Zarifopol (*Din registrul ideilor gingașe*) și Adam Smith (*Avuția națiunilor*) am remarcat prozele lui **Xavier de Maistre, Călătorie în jurul camerei mele. Leprosul din Cetatea Aosta**, trad. Cristina Pârnu, Editura All, București, 2010, 154 p. Fratele mai mic al celebrului gânditor Joseph de Maistre ne oferă două perle de ingeniozitate ironică și rafinament estetic, prima ocazionată, întocmai ca pe vremea *Mângâierilor filosofiei* latinului Boethius, de experiența sa carcerală. Fraza generică e grăitoare pentru modernitatea unei scrieri din 1794: "Omul vrea să fie și comandant de armată și președinte de academie și adorat de femei frumoase, iar atunci când le are pe toate, îi pare rău după viața la țară și după liniște și îl invidiază pe cioban pentru stâna pe care o are".

(IV) În spatele titlului oferit de tandemul de alerti intelectuali format din **Ciprian Vâlcă și Dana Percec, Teologia albinșilor**, Editura Napoca Star, Cluj-Napoca, 2010, 198 p., stă pitită o solidă experiență academică și publicistică. Cei doi tineri universitari timșoreni caută deconectarea de "greul" vieții și al cărții cu scânteietor aplomb, îmbinând fronda ultra-post-modernistă cu tradiția satirice "corăbii a nebunilor" (*stultifera navis*) umplută dantesc în 1494 de teologul conservator Sebastian Brandt și ilustrată genial de gravurile lui Dürer sau cu acel *Narrenturm* din literatura germanică pe care și l-au ales ca generic al deja clasicizatei cronici eseistice

în duet din "Orizont", similară cu proiect de durată cu cel avansat de Daniel Vighi și Viorel Marineasa. Delectabile și mereu surprinzătoare, exercițiile lor de stil, uimire și contestare acerbă se citesc precum înghițim periodic pastilele doldora de suplimente alimentare, despre care știm sigur că ne fac bine dar nu înțelegem prea exact în ce fel. Cam la fel cu catharsis-ul aristotelic, care oricum e de bine. Un aliment cultural pentru cerurile gurii și ale minții deprinse cu condimentele tari.

HAPPENING ÎNTRE DOUA PUNCTE LAVINIA IONOAIA

Vasile Leac, *Toți sînt îngrijorați*, Editura Tracus Arte, București, 2010.

Vizibilitatea în plan literar a lui Vasile Leac (mai nou *v.Leac*) se datorează modului în care poetul arădean înțelege literatura și, în special, poezia. Prin apariții editoriale, frecvente de la debutul din 2001, dar mai ales prin implicarea în organizarea întâlnirilor generației sale (douămiiștii), prin prezența sa în spațiul virtual, înființarea grupării *Celebrul animal* și a revistei *Ca și cum*, Vasile Leac coboară cu literatura din bibliotecă în stradă. Referințele textelor sale sunt de o concretețe izbitoare, livrul fiind aproape în totalitate absent. Poetul performează în turnee de lectură și festivaluri de literatură tânără, vie, și o face cu și din plăcere; scrie și citește pentru alții așa cum trăiește: firesc și fără fașoane.

În slujba unei literaturi antiutopice și antiestetizante, *à rebours*, se pune și ultimul său volum de...poezie.

Toți sînt îngrijorați are, ca orice carte care se respectă, o compoziție riguroasă. Cele trei părți, *între noi*, *no signal*, *hei stranger*, susțin de la formă la conținut, ambiția declarată a teribilului poet de a scrie literatură minoră.

Primele texte se compun dintr-o aglomerare de referințe concrete, dictate automat, în maniera începutului avangardist, schițând o identitate a enigmaticului S. Ideea este fracturată în mijlocul sensului, printr-o deraiere lexicală, imaginarul poetic rezultată ține de multe ori de suprarealism: "*cu degetul îndreptat spre tavan îmi arată ceva frumos / care are în spate așchii / ... / el e tipul cu biblia fericirii stă pe un zgîrie nori / cu picioarele înfășurate în ceață cîntă la saxofonul lui bisexual*". (**ce s-a întîmplat în apartamentul lui S.** - p.15).

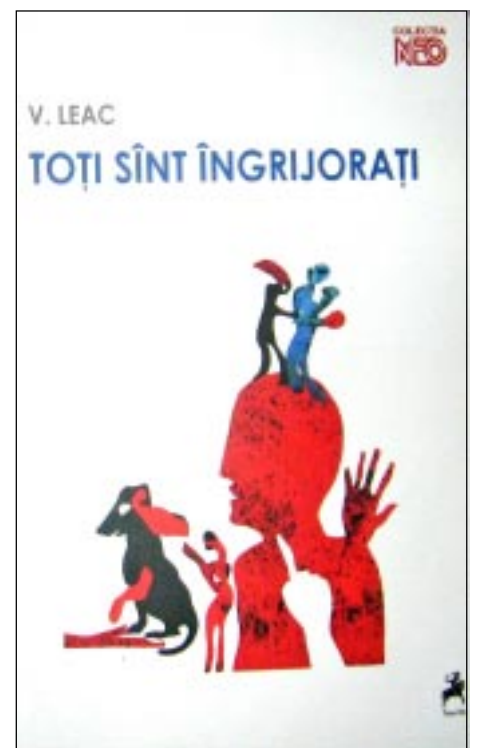
Câteva imagini-nucleu se desprind din această desfășurare a evenimentelor goale ale planului concret: este vorba de *sora* unui eu, care este mai ales discursiv în aceste compoziții lirice. Duișia se degajă din aceste versuri, amintind, probabil nu întîmplător, de trăirile adolescentului Holden Caulfield: "*vocea surioarei din fața cortului care încearcă s-o lămurească / pe mama să plece cu ea în pădure în căutarea fructului neprețuit / dacă ați vedea-o cât de dulce e*"... (**ce scria pe mînușa de baseball a băiatului cu părul roșu – mînușa de la mîna stîngă. vă mai aduceți aminte de el?** - p.9).

Căinele *jacky* este o altă imagine prietenoasă, funcționând ca *personaj* în mai multe poezii și săvârșind fapte memorabile: "*e clar că totul a început cu jacky și bucur surprinși de o / lanternă / în timp ce îngropau pantoful vecinei*". (**ce s-a întîmplat în apartamentul lui S.** - p.15)

În partea a doua a volumului starea eului este una mai coerentă, deși plasată consecvent în registru minor. Poezia *meciul* se pretează totuși la o lectură în cheie metaforică, ludic-amară, a vieții: "*jucam ca disperării pasam și marcam / umbra copacilor s-a întins peste teren / John lătra și nimeni / nu a observat cînd mingea s-a pierdut în pădure*". (p.31)

Poezia omonimă a acestei părți, *no signal*, înregistrează semnamentele unei stări vegetative, a unui eu decerebralizat și vidat afectiv. Un dialog între *el* și *ea*, în diferite etape ale relației, punctând ironic stereotipii comportamentale și atitudinale descriu o banală sentimentală: "*- simți ceva? / - nu. / - o să fim fericiți, așa-i? Nici nu mă gândesc că n-o să fiu fericită. / - o să fim, nu te mai agita. / promiți, da?...*" (**cum e** - p.38).

Internetul devine în ultima parte a volumului, *hei, stranger!*, mediul în care este lansată comunicarea dintre *tocilarul ghețurilor* (aflat cu o bursă la Nordkapp) și *nevropata voiajoră* (aflată când în Arad, când în Spania). Fluxul conștiinței celor două euri este articulat într-un limbaj confesiv (specific corespondenței), față de evenimente exterioare ale ființei. Deasupra acestora se degajă exasperarea celui claustrat la polul ghețurilor și ușurătatea eului feminin, dornic mereu de noi aventuri.

Ludicul este probabil nota distinctivă a poeziei lui Vasile Leac, în peisajul liricii actuale, reprezentate de colegii săi de generație, refuzându-se prin ținută și conținut oricărei teoretizări, menite să o definească. Poetul se joacă în permanență: pune punct înainte de a începe un text, scrie cu litere mici în majoritatea situațiilor în care ortografia ar impune majuscule, respinge copilăros punctuația, schimbă amuzant fonturile pentru efectul vizual, inserează imagini și simboluri. Astfel de artificii formale, aplicate textului îi conferă acestuia un caracter voit neserios, ca o revoltă împotriva rigorilor scriiturii, deși o fibră lirică autentică se simte chiar la o singură lectură.

Impresia cea mai puternică a acestor poezii asupra cititorului se realizează la nivel vizual, conexiunile logice pentru formarea sensului neputându-se realiza până la capăt aproape niciodată. Astfel, volumul lui v. leac este linear, se citește dintr-o dată, cu bună dispoziție, de către un lector relaxat, dispus să recepteze experimente literare diverse.